

Policijski pripor

Miroslav Žaberl*

Članek nakazuje nekatere razsežnosti i problematiko odvzema prostosti v kazenskem postopku. Pri tem se pisec omejuje predvsem na policijski pripor oziroma pridržanje v predhodnem postopku. Poleg zgodovinskega razvoja tega instituta v jugoslovanskem povojnem kazenskem procesnem pravu, so v članku opredeljene bistvene razlike med ureditvama tega instituta po zakonu o kazenskem postopku iz leta 1977 in sedaj veljavnemu zakonu o kazenskem postopku iz leta 1994.

Ključne besede: osebna svoboda, odvzem prostosti, pripor, policijsko pridržanje, razlogi, pravice pridržanega, odločba, pritožba, imuniteta.

UDK: 343.126

UVOD

»Policijski pripor« je prav gotovo ukrep, ki je za učinkovitost dela policije pri odkrivanju in razreševanju kaznivih dejanj velikega pomena. V preteklosti je bil ta ukrep namenjen zagotavljanju obdolženčeve navzočnosti v kazenskem postopku. Zakon o kazenskem postopku iz leta 1994 (na nekaterih mestih ga imenujem »novi ZKP«), pa je ta ukrep preimenoval v pridržanje in ga uvrstil v poglavje o predkazenskem postopku. Zato morda tudi sam izraz »policijski pripor« ni najbolj ustrezen, vendar pa, ker problematiko obravnavam tudi skozi obdobja povojnega prejšnjega jugoslovanskega kazenskega procesnega prava, se mi je zdel primeren, vsekakor pa bolj razumljiv, saj imajo organi za notranje zadeve pooblastilo za pridržanje tudi v postopku za prekršek.

Pričujoče pisanje predstavlja tako teoretične kot praktične probleme pri navedenem policijskem pooblastilu, pri čemer v osrednjem poglavju, ki opredeljuje policijsko pridržanje po Zakonu o kazenskem postopku iz leta 1994, navaja na razlike med staro in novo ureditvijo tega instituta.

1. Splošno o odvzemu osebne svobode

Osebna svoboda je ustavna kategorija. V poglavju o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah je v Ustavi republike Slovenije zapisano, da ima vsakdo pravico do osebne svobode in da se ne sme nikomur odvzeti prostosti, razen v primerih in v postopku, ki ga določa zakon.¹ Samo zakon in ne pravni akt nižje vrednosti, lahko določa pogoje za odvzem prostosti. Pooblaščen uradne osebe organov za notranje zadeve (v nadaljevanju ONZ), smejo **izjemoma** nekomu odvzeti osebno svobodo. Pooblastilo za ta ukrep imajo v treh zakonih in sicer v Zakonu o kazenskem

postopku (v nadaljevanju ZKP), Zakonu o prekrških in v Zakonu o notranjih zadevah.²

Ti **trije zakoni** predpisujejo različne institute odvzema osebne svobode, ki z različno intenzivnostjo posegajo v človekovo integriteto. Od omejitve gibanja na določenem kraju ali objektu, prijetja in privedbe, ki so ponavadi ukrepi kratkotrajnejšega značaja, do pridržanja, ki je dolgotrajnejši ukrep odvzema osebne svobode in ga uzakonjajo vsi trije predpisi. Najhujša ukrepa odvzema osebne svobode sta prav gotovo pripor in zapor. Ta ukrep lahko odredi samo sodišče.

Ustava tudi uokvirja opredelitev in trajanje pripora, ko določa, da se sme oseba, za katero obstaja utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje, pripraviti samo na podlagi odločbe sodišča, kadar je to neogibno potrebno za potek kazenskega postopka ali za varnost ljudi.³ Ta ustavna diktacija je vplivala na razvoj t. i. »policijskega pripora«.

Ustavna določila so skladna tudi v pogledu mednarodnopravnega vidika varstva osebnih svoboščin in pravic. **Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin**, ki jo je Slovenija ratificirala 31. 05. 1994, določa minimalne zahteve in pogoje za omejevanje človekove osebne svobode. Omenjena konvencija določa, da ne sme biti nihče nezakonito prijet ali priprt, razen iz razlogov in po postopku, kot to določa zakon. Zaradi storjenega kaznivega dejanja mora biti priprta oseba v najkrajšem času izročena sodniku ali kakemu drugemu sodnemu (oblastnemu) organu, ki je po zakonu poklican opravljati sodne funkcije in mora biti v ustreznem roku sojena ali oproščena. Pripor oseb, ki čakajo na sojenje, ni obvezen, izpustitev na prostost pa sme biti pogojena z jamstvom, da bodo te osebe prišle na obravnavo in k vsem drugim procesnim dejanjem.⁴

Evropska konvencija nadalje določa, da ima vsaka prijeta ali priprta oseba, ki ji je vzeta prostost, pravico do pritožbe na sodišče, ki mora brez odlašanja

² V zakonodajnem postopku je predlog Zakona o policiji.

³ Ustava Republike Slovenije, člen 20.

⁴ Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Ur. list RS, št. 33/94.

Miroslav Žaberl, višji svetovalec MNZ, Ministrstvo za notranje zadeve, Ljubljana, Štefanova št. 2.

¹ Ustava Republike Slovenije, Ur. list RS, št. 33/91, čl. 19.

odločiti o zakonitosti pripora in odrediti, da se priprta oseba izpusti, če pripor ne temelji na zakonu. V takem primeru ima nezakonito prijeta ali priprta oseba pravico do odškodnine.⁵

Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin še določa, da je treba ob odvzemu prostosti vsakogar takoj poučiti v jeziku, ki ga razume, o vzrokih za odvzem prostosti in česa je obdolžen.⁶

2. Odvzem prostosti v kazenskem postopku

Zakon o kazenskem postopku opredeljuje pripor v poglavju o ukrepih za **zagotovitev obdolženčeve navzočnosti za uspešno izvedbo kazenskega postopka**. Ta ugotovitev oz. postavitev je pomembna, ker iz nje veje poglobitni smisel in funkcija tega ukrepa. Akoravno se čas, prebit v priporu, všteje v morebitno dosojeno zaporno kazen, pa v nobenem primeru ni namen pripora, da bi vnaprej kaznoval »potencialnega« storilca (osumljenca oz. obdolženca), temveč je to le preventivni odvzem prostosti, katerega prvenstveni namen je uspešna izvedba kazenskega postopka.

ZKP določa, da so ukrepi, ki se lahko odredijo zato, da se zagotovi obdolženčeva navzočnost v kazenskem oz. predkazenskem postopku naslednji:⁷

- vabilo,
- privedba,
- obljuba obdolženca, da ne bo zapustil prebivališča,
- varščina in
- pripor.

Zakon nadalje napotuje, da se mora pristojni organ, ko se odloča o tem, katerega od naštetih ukrepov bo uporabil, držati pogojev, ki so določeni za posamezne ukrepe, in pri tem gledati, da ne uporabi strožjega ukrepa, če je mogoče isti namen doseči z milejšim.⁸

Od vseh naštetih ukrepov je pripor prav gotovo tisti, ki **najhuje in najgloblje** posega v človekovo pravico do osebne svobode. Smisel pripora je v preventivnem odvzemu prostosti, kot garanciji, da bo uspešno izveden kazenski postopek in izrečena sodba. Ugotavljanje istovetnosti, begosumnost ter vpli-

vanje na priče kot vzroki za odreditev pripora, nam nakazujejo cilj in smisel tega ukrepa.

Skozi **zgodovinska obdobja** se je odnos do t. i. »preventivnega zavora«, kakor so tudi imenovali pripor, spreminjal. V inkvizicijskem postopku, kjer so predvsem stremeli k temu, da je obdolženi dejanje priznal, so menili, da je najbolje in najprikladneje, če je obdolženi vseskozi »pod okriljem« sodnika. Zato je preventivni zapor veljal praviloma za vse, ki so storili kakršnakoli kazniva ravnanja. V kasnejših obdobjih predhodni zapor sicer ni bil obligatoren, vendar je bil vseeno prej pravilo kot izjema, saj je prevladovalo mnenje, da se storilec kaznivega ravnanja ne more svobodno sprehajati in na prostosti čakati na obsodbo. V začetku dvajsetega stoletja so z modernejšimi zakoniki določili teže kaznivih dejanj in pogoje, ob katerih je bilo upravičeno obdolženca preventivno zapreti. Dandanes najmodernejša kazenska zakonodaja vse bolj krčijo in ožijo pogoje za obvezen ali alternativni preventivni pripor. V teh družbah pristajajo na morebitno tveganje, da obdolženi zaradi izmikanja ne bo obsojen za storjeno kaznivo dejanje. Družbeno zadoščenje, ki se kaže v izrečni kazni, je torej manj pomembna vrednota v primerjavi z morebitnim neupravičeno odrejenim preventivnim priporom.

Tudi naš novi kazenski postopkovni zakon je skrčil pogoje, ko se sme komu zaradi storitve kaznivega dejanja odvzeti prostost. Ker je bila smrtna kazen ukinjena, ne predpisuje več pravega obligatornega pripornega razloga, ukinjen je alternativni priporni razlog t. i. vznemirjanja javnosti, t. i. »policijski pripor« pa je preimenovan v pridržanje in je omejen na 48 ur namesto prejšnjih treh dni.

Glede na kazenskoppravna določila bi lahko odvzem prostosti v kazenskem postopku razčlenili v štiri, praviloma med seboj povezane ukrepe odvzema prostosti, in sicer:

1. odvzem prostosti storilcu, zasačenemu pri storitvi kaznivega dejanja;
2. pripor, v primerih, kadar so podani priporni razlogi;
3. »sodniški« pripor, za zagotovitev obdolženčeve navzočnosti na glavni obravnavi;
4. policijsko pridržanje zaradi ugotovitve istovetnosti, preverjanja alibija ali zbiranja obvestil in dokaznih predmetov.

2.1. Odvzem prostosti storilcu, zasačenemu pri storitvi kaznivega dejanja

Tistemu, ki je zasačen pri kaznivem dejanju, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, sme **vsakdo** vzeti prostost. Nato ga mora takoj izročiti

⁵ Prav tam, člen 5.

⁶ V Svetu Evrope pripravljajo Načrt protokola k Evropski konvenciji o človekovih pravicah, s katerim želijo predpisati še dodatne pravice oseb, ki jim je vzeta prostost. Več o tem glej zapis Francija Brinca v Reviji za kriminalistiko in kriminologijo, letnik 45, št. 3, str. 269—275.

⁷ Zakon o kazenskem postopku, Ur. list RS, št. 63/94, čl. 192/1.

⁸ Prav tam, člen 192/2.

preiskovalnemu sodniku ali organu za notranje zadeve, če tega ne more storiti, pa mora takoj obvestiti enega od teh organov.⁹ Enako pooblastilo oz. dolžnost imajo tudi pristojni organi obrambnih sil, če zasačijo nekoga v vojaškem objektu pri storitvi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.¹⁰

Če je prijeta oseba predana organom za notranje zadeve ali če so organi za notranje zadeve obveščeni, da so državljani prijeli osebo, zasačeno pri storitvi uradnopregonljivega kaznivega dejanja, morajo prijeto osebo sprejeti in jo **brez odlašanja** privedi pristojnemu preiskovalnemu sodniku.

Za **zasačenje** pri kaznivem dejanju se ne šteje samo neposredno prijetje v času, ko storilec »še dela«, temveč se šteje, da je zasačen pri kaznivem dejanju tudi storilec, ki ga je tisti, ki ga je bil videl, prijel takoj po storjenem kaznivem dejanju, ali pa ga je prijel kdo neposredno, po dejanju oboroženega ali s corpora delicti oziroma v okoliščinah, ki očitno kažejo, da je storil kaznivo dejanje.¹¹

Samo zasačenje pri kaznivem dejanju (»in flagranti«), za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, še **ni priporni razlog** ali razlog na podlagi katerega bi lahko organi za notranje zadeve odredili pridržanje. Gre le za razlog za prijetje, ki ga lahko v smislu samozaščitnega obnašanja izvrši vsak človek. Vendar sme to prijetje trajati le kratek čas, do izročitve preiskovalnemu sodniku ali organu za notranje zadeve. Prijetje, ki ga izvršijo državljani (ali pristojen organ v obrambnih silah), se **všteje** v trajanje pripora ali policijskega pridržanja.

2.2. Pripor

Splošni pogoj, ki mora biti vselej podan za odreditev pripora, je **utemeljen sum**, da je tisti, zoper katerega se odreja pripor, storil kaznivo dejanje.¹²

Utemeljen sum se mora seveda opirati le na dejanske okoliščine in podatke o kaznivem dejanju in osebi, ki naj bi storila to kaznivo dejanje. Večino teh podatkov zberejo policisti¹³ in jih posredujejo sodišču. Sodnik bo lahko odločal o utemeljenosti suma in o tem ali so podani priporni razlogi ali ne samo na podlagi zadostne količine podatkov, ki jih bo imel na voljo. Zato je delo policistov in posredovanje »obre-

menilnih« podatkov v tej fazi predkazenskega postopka še kako pomembno.

Pojem utemeljeni sum je **pravni standard**, kar pomeni, da nam zakonodajalec ne daje zakonske opredelitve tega izraza, temveč se je določenost in spoznavnost utemeljenega suma dograjevala skozi prakso preiskovalnih in sodnih organov. Neizpodbitno je, da pomeni pojem utemeljen sum večjo stopnjo verjetnosti kot pojem razlog za sum. Po mnenju pokojnega dr. Živka Zobca mora utemeljenost suma izhajati iz nekih objektivnih materialnih dejstev (dokazov) in ne zadostujejo samo subjektivni ali objektivni zaključki (indici). Ta objektivna materialna dejstva, morajo biti po njegovi razlagi takšna, da si lahko na podlagi njih tudi pravni laik in ne samo pravni strokovnjak, ustvari neko podobo resnice oziroma sodbo.

Po ukinitvi smrtne kazni v naši kazenski zakonodaji je bil ukinjen tudi obligatorni priporni razlog, ki je veljal v skladu z določili Zakona o kazenskem postopku iz leta 1977.

Novi ZKP ni ponovno uvedel obligatornega pripornega razloga, temveč nekakšno omiljeno obliko, lahko bi rekli »kvaziobligatorni« priporni razlog. Določa namreč, da se pripor **odredi** zoper tistega, za katerega je podan utemeljen sum, da je storil kaznivo dejanje, za katero je v zakonu predpisana kazen **dvajset let** zopora.¹⁴ Bistvena novost ni v tem, da novi ZKP limitira zaporno kazen, ob kateri je mogoče obvezno odrediti pripor, na 20 let namesto prejšnje smrtne kazni, temveč v terminu »se odredi«. ZKP iz leta 1977 je namreč uporabljal termin, da se v takšnih primerih pripor »vselej odredi«, kar je vsekakor strožje in bolj zapovedujoče določilo.

V nadaljevanju ZKP določa, da se pripor ne odredi, kljub temu, da je podan »kvaziobligatorni« priporni razlog (kazen zopora 20 let), v primeru, da so **podani upravičeni razlogi**.¹⁵ V takšnem primeru je v domeni sodišča, da se odloči, ali bo pripor odredilo ali ne. Tudi ta dikcija je blažja kot podobna določba v ZKP iz leta 1977, ki je predpisovala, da pripor ni obvezen, če okoliščine kažejo, da gre za primer, za katerega predpisuje zakon možnost, da bo izrečena milejša kazen.¹⁶

Iz vsega ugotovljenega je vidna zakonodajalčeva težnja po **ublažitvi razlogov** za odreditev pripora, kljub dejstvu, da je nekdo storil kaznivo dejanje, za katero je zagrožena najhujša zaporna kazen.

⁹ Prav tam, člen 160.

¹⁰ Prav tam, člen 158/1.

¹¹ Zobec Živko, Komentar ZKP s sodno prakso, ČGP Delo, TOZD Gospodarski vestnik, Ljubljana 1985, str. 402.

¹² ZKP, člen 201/1.

¹³ Z izrazom policist mislim na uniformirane policiste in na kriminaliste, tako kot jih opredeljuje predlog Zakona o policiji.

¹⁴ ZKP, člen 201/1.

¹⁵ Prav tam, člen 201/2.

¹⁶ Zakon o kazenskem postopku, Ur. list SFRJ, št. 36/77 v zvezi s 4. členom Ustavnega zakona za izvedbo Ustave RS.

Pri fakultativnih pripornih razlogih že sam termin nakazuje, da gre v teh primerih za neobvezne (ne-obligatorne) razloge, in da je od odločitve preiskovalnega organa odvisno, ali bo odrejen pripor ali ne. V tem duhu izzveni tudi zakonska dikcija, ki glasi:

Če je podan utemeljen sum, da je določena oseba storila kaznivo dejanje, se sme pripor zoper njo odrediti.¹⁷

1. če se skriva, če ni mogoče ugotoviti njene istovetnosti ali če so druge okoliščine, ki kažejo na nevarnost, da bo pobegnila;

2. če je upravičena bojazen, da bo uničila sledove kaznivega dejanja, ali če posebne okoliščine kažejo na to, da bo ovirala preiskavo s tem, da bo vplivala na priče, udeležence ali prikrivalce;

3. če posebne okoliščine upravičujejo bojazen, da bo ponovila kaznivo dejanje, dokončala poskušano kaznivo dejanje ali storila kaznivo dejanje, s katerim grozi.

Če primerjamo zapisane pogoje z ureditvijo v ZKP iz leta 1977 ugotovimo, da je zakonsko besedilo popolnoma identično, s to razliko, da v sedaj veljavnem ZKP ni več fakultativnega pripornega razloga t. i. »vznemirjanja javnosti«. Ta priporni razlog že tedaj ni bil najbolj posrečen in je bil večinoma slab nadomestek za odreditev obveznega pripora v primerih, ko je šlo za kazniva dejanja, ki so zaradi stopnje družbene nevarnosti posebej občutljiva za javnost.¹⁸

2.3. Sodniški pripor

ZKP v poglavju o glavni obravnavi uzakonja še poseben pripor, ki ga lahko v fazi sojenja (glavne obravnave) odredi sodeči senat ob predpostavki, da je bil obtoženec v redu povabljen in da se izmika priti na glavno obravnavo.

Zakon določa, da v primeru, ko se obtoženec, ki je bil v redu povabljen, očitno izmika in noče priti na glavno obravnavo, za pripor pa ni nobenega od razlogov iz 201. člena tega zakona (priporni razlogi), sme senat odrediti pripor, da zagotovi njegovo navzočnost na glavni obravnavi.¹⁹

Gre za nekakšen priporni razlog izmikanja glavni obravnavi. Ta pripor se lahko odredi seveda samo zoper obtoženca, pomeni osebo, zoper katero je obtožnica postala pravnomočna. Obtoženčeva nevarnost ni v temu, da bo pobegnil, ali da bo poskušal za seboj zabrisati sledove, temveč v tem, da bo poskušal onemogočiti postopek tako, da se bo izmikal in ne bo

hotel biti navzoč na glavni obravnavi. Pogoji za sojenje v nenavzočnosti so namreč z »novo« ustavo in sedaj veljavnim ZKP močno skrčeni in omejeni.

Izmikanje bi bilo npr. to, če bi morali obtoženca privedi na glavno obravnavo, po njeni preložitvi pa bi z naslednje glavne obravnave zopet neupravičeno izostal. O izmikanju bi lahko govorili tudi v primeru, kadar bi se obtoženec pred vsako poskušano privedbo na glavno obravnavo skrival in očitno izmikal.²⁰

Pripor, ki ga s sklepom odredi senat, sme trajati do objave sodbe, najdalj pa en mesec.

3. Policijsko pridržanje

Policijsko pridržanje je institut odvzema prostosti v predkazenskem postopku, ki je pomemben za policijsko operativno delo. Novi ZKP ga na novo opredeljuje, zato bo prav gotovo zanimiv pregled zgodovine povojnega razvoja tega instituta.

3.1. Policijski pripor skozi obdobja povojne jugoslovanske kazenske zakonodaje²¹

Leta 1948 je bil sprejet prvi povojni postopkovni kazenski zakon.²² Ta je predpisoval dve vrsti pripornih institutov, in sicer »navadni« pripor in preiskovalni zapor. Preiskovalni zapor je lahko odredil samo javni tožilec, pripor pa so lahko poleg javnega tožilca odredili tudi delavci organa za notranje zadeve iz enakih razlogov kot javni tožilec. Pripor, ki so ga odredili delavci organa za notranje zadeve, je lahko trajal največ tri dni, za pripor, ki ga je odredil javni tožilec, pa je značilno, da je dejansko lahko trajal neomejeno. Enako je veljalo tudi za preiskovalni zapor.

Leta 1953 je bil sprejet nov kazenski zakonik,²³ ki je enako kot prejšnji pooblašчал delavce organa za notranje zadeve, da smejo odrediti pripor do treh dni, odreditev preiskovalnega zapora pa je bila samo domena preiskovalnega sodnika. Tako pripor kot preiskovalni zapor sta bila časovno omejena in sta lahko trajala največ devet mesecev.

Po znamenitem Brionskem plenumu leta 1966, je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakonika o kazenskem postopku iz leta 1967²⁴ radikalno posegel v

²⁰ Zobec Živko..., str. 585.

²¹ Podrobneje o tem: Marijan Kager, Pripor po členu 196 ZKP, diplomatska naloga, VŠNZ, 1988.

²² Zakon o kazenskem postopku, Ur. list FLRJ, št. 97/48.

²³ Zakonik o kazenskem postopku, Ur. list FLRJ, št. 40/53

²⁴ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakonika o kazenskem postopku, Ur. list SFRJ, št. 23/67.

¹⁷ ZKP, člen 201.

¹⁸ Zobec Živko, Komentar ZKP s sodno prakso, ČGP Delo, TOZD Gospodarski vestnik, Ljubljana 1985, str. 401.

¹⁹ ZKP, člen 307/2.

vlogo organov za notranje zadeve v predkazenskem postopku. Bistvena sprememba je bila, da so organi za notranje zadeve ne samo izgubili pooblastilo za odrejanje pripora v trajanju do treh dni, temveč je bil celoten predhodni postopek prenešen izključno v pristojnost sodišč. Organom za notranje zadeve je ostala samo vloga preprečevanja in odkrivanja kaznivih dejanj in njihovih storilcev ter izročanje le-teh pristojnim organom v nadaljnji postopek. Njihova dejavnost ni imela nobene dokazno procesne veljave, za razliko od obdobja pred tem.

Obdobje po sprejemu teh radikalnih sprememb je pokazalo nereálnost uzakonjenega, saj enostavno pravosodni organi operativno niso bili sposobni prevzeti vseh dejavnosti, ki so jih v predkazenskem postopku prej vodili organi za notranje zadeve. Zato so organi za notranje zadeve že leta 1973 z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakonika o kazenskem postopku²⁵ ponovno pridobili pooblastilo odrejanja pripora v trajanju do treh dni.

Popolnoma enako dikcijo glede t. i. »policijskega pripora«, je vseboval tudi Zakon o kazenskem postopku iz leta 1977.²⁶ Določal je, da lahko organi za notranje zadeve izjemoma odredijo pripor še pred uvedbo preiskave v tako imenovanem predkazenskem postopku, v kazenskem postopku pa v primeru, ko je bila že uvedena preiskava, preiskovalni sodnik pa je prepustil organom za notranje zadeve posamezna preiskovalna dejanja.

Razlogi za pripor, ki so ga lahko odredili organi za notranje zadeve v predkazenskem postopku, so bili naslednji:

- ugotavljanje istovetnosti oseb;
- preverjanje alibija;
- če je bilo potrebno iz drugih razlogov zbrati podatke, ki so pomembni za kazenski postopek.

Poleg navedenih razlogov je moral biti podan tudi splošen pogoj za odreditev pripora, in sicer, da je bila oseba utemeljeno osumljena storitve konkretnega kaznivega dejanja ter eden izmed splošnih pripornih razlogov. Od pripornih razlogov so prišli v poštev: begosumnost, iteracijska nevarnost, v primeru koluzijske nevarnosti pa samo, če je bila upravičena bojazen, da bo oseba uničila sledove kaznivega dejanja.

3.2. Ustava Republike Slovenije

Prva ustava samostojne republike Slovenije je na novo opredelila človekove pravice in temeljne

²⁵ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakonika o kazenskem postopku, Ur. list SFRJ, št. 6/73.

²⁶ Zakon o kazenskem postopku, Ur. list SFRJ, št. 4—36/77.

svoboščine, predvsem pa podrobneje kot predhodna ustava predpisala odreditev in trajanje pripora.

Z Ustavo je določeno, da se sme oseba, za katero obstaja utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje, pripreti samo na podlagi **odločbe sodišča**, kadar je to neogibno potrebno za potek kazenskega postopka ali za varnost ljudi.²⁷

Sprejem takšne dikcije je pomenil, da so postala določila veljavnega Zakona o kazenskem postopku, ki se nanašajo na t. i. »policijski pripor«, v direktnem neskladju z Ustavo in kot takšna neuporabna. Zato v prehodnem obdobju — do sprejetja novega Zakona o kazenskem postopku — organi za notranje zadeve niso več odrejali pripora.

3.3. Pridrzanje po Zakonu o kazenskem postopku iz leta 1994

Novi ZKP je upoštevalo ustavno napotilo, da lahko odredi pripor samo sodišče, uzakonil institut **pridrzanja**, ki pooblašča uradne osebe organov za notranje zadeve, da že v fazi predkazenskega postopka (v postopku pred uvedbo preiskave) odvzamejo prostost osebi, za katero so podani razlogi za sum, da je storila določeno kaznivo dejanje in je ob posebej določenih predpostavkah potrebna hitra in intenzivna operativno-kriminalistična dejavnost ONZ.

Nedvomno je izraz pridržanje ustrežnejši od izraza pripor, ki ga je vseboval »stari ZKP«. Tu ne gre samo za terminološki izogib ustavnim določilom, temveč preprosto za dejstvo, da ni vselej nujno, da se bo po končani operativno kriminalistični obdelavi pridržanje nadaljevalo v trajnejši ukrep odvzema prostosti, to je pripor, kakor tudi ni nujno, da bo odrejeno pridržanje vselej trajalo najdaljši dopuščen čas. Na takšno razmišljanje zakonodajalca nakazuje tudi dejstvo, da je ta ukrep odvzema prostosti uvrstil v poglavje o **predkazenskem postopku**. Uvrstil ga je torej v poglavje, kjer so navedene dolžnosti uradnih oseb organa za notranje zadeve in ostalih v primerih, ko so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti. »Stari ZKP« je t. i. policijski pripor razvrstil v poglavje o ukrepih za zagotovitev obdolženčeve navzočnosti in za uspešno izvedbo kazenskega postopka. Ta sprememba seveda ni samo lepotnega značaja, temveč nakazuje na temeljni moto in smisel tega razmeroma kratkotrajnega ukrepa odvzema prostosti.

Ukrepa pridržanja pa ne smemo enačiti z ukrepom odvzema prostosti (prijetjem) in s takojšnjo privedbo k preiskovalnemu sodniku. ZKP določa, da smejo

²⁷ Ustava RS, člen 20.

pooblaščen uradne osebe organa za notranje zadeve nekomu vzeti prostost, če je podan katerikoli od pripornih razlogov, vendar ga morajo **brez odlašanja** privedi pristojnemu preiskovalnemu sodniku.²⁸ V takih primerih torej ne bo šlo za pridržanje, temveč le za prijetje in privedbo oz. predajo pristojnemu preiskovalnemu sodniku. V takih primerih tudi ni dopustno dolgotrajno zbiranje obvestil ter zadrževanje osumljenca na policijskih enotah zaradi dopolnjevanja kazenske ovadbe. Odvzem prostosti s prijetjem osumljenca, ki ga izvršijo organi za notranje zadeve, naj bi bil zadnji (končni) akt organa, potem ko že ima zbranih dovolj podatkov za utemeljenost suma, da je določena oseba (prijeti) storila kaznivo dejanje. To je tudi logično zaporedje operativnih opravil, zato je tukaj namen zakonodajalca jasen. Prijetega osumljenca je treba odpeljati k preiskovalnemu sodniku takoj (brez odlašanja).

3.3.1. Razlogi za odreditev pridržanja

V predkazenskem postopku smejo pooblaščen uradne osebe organa za notranje zadeve nekomu le **izjemoma** vzeti prostost in ga pridržati. Da gre resnično za izjemen ukrep, je razvidno iz treh sklopov razlogov, na katere veže zakonodajalec to policijsko pooblastilo. Razlogi so naslednji:²⁹

1. Obstoje morajo **razlogi za sum**, da je določena oseba (osumljenec) storila kaznivo dejanje.

2. Pridržanje je **potrebno** zaradi:

- ugotovitve istovetnosti,
- preverjanja alibija,
- zbiranja obvestil in
- zbiranja dokaznih predmetov o kaznivem dejanju, za katerega so podani razlogi za sum, da ga je storila oseba, zoper katero bo odrejeno pridržanje.

3. Zoper osumljenca so podani določeni **priporni razlogi** in sicer:

— oseba se skriva, ni mogoče ugotoviti njene istovetnosti, ali pa druge okoliščine kažejo na nevarnost, da bo pobegnila;

— obstaja upravičena bojazen, da bo ta oseba uničila sledove kaznivega dejanja;

— posebne okoliščine opravičujejo bojazen, da bo ta oseba ponovila kaznivo dejanje, dokončala poskušeno kaznivo dejanje ali storila kaznivo dejanje, s katerim grozi.

Vsi trije navedeni sklopi razlogov, zaradi katerih lahko pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve odredi pridržanje, morajo biti podani **sumarno** (skupno), pri razlogih, navedenih pod točko dva in tri pa mora obstajati vsaj en razlog.

Z določitvijo, da morajo biti podani **razlogi za sum**, da je določena oseba storila kaznivo dejanje, je zakonodajalec odpravil dvom, ki je veljal za t. i. »policijski pripor« po »starem ZKP«. Iz določbe 196. člena navedenega zakona namreč ni bilo jasno razbrati, ali je za odreditev t. i. »policijskega pripora« potreben utemeljen sum ali pa so dovolj že razlogi za sum. Novi ZKP je to nejasnost odpravil s tem, da je določil, da zadostujejo za policijsko pridržanje že razlogi za sum, torej najmanjša stopnja osumljenosti, ki je istočasno že podlaga za dejavnosti organov za notranje zadeve ob ugotovitvi, da je bilo storjeno uradno pregonljivo kaznivo dejanje. To je tudi razumljivo, saj gre šele za predhodni oz. predkazenski postopek, v katerem je prav zbiranje podatkov (istovetnost, alibi, zbiranje obvestil in dokaznih predmetov) namenjeno temu, da se razlogi za sum ovržejo ali pa spremenijo v utemeljen sum.

Natančna opredelitev, kateri razlogi so tisti, ki dovoljujejo uporabo tega pooblastila, je tudi odpravila nejasnost, ki jo je vseboval 196. člen »starega ZKP«. Ta je namreč določal, da smejo organi za notranje zadeve izjemoma odrediti pripor pred začetkom preiskave, če je treba zaradi ugotavljanja istovetnosti, preverjanja alibija ali iz drugih razlogov... Sporna je bila razlaga teh »drugih razlogov«, saj pravni teoretiki niso bili enotnega mnenja, ali v to sodi tudi zbiranje obvestil ali pa je treba ta izraz razlagati ožje od zbiranja obvestil. Novi ZKP je nejasnost razblinil s taksativnim določilom, da smejo pooblaščen uradne osebe organa za notranje zadeve izjemoma nekomu odvzeti prostost in ga pridržati, če so razlogi za sum, da je storil kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti in je to potrebno zaradi ugotovitve istovetnosti, preverjanja alibija, **zbiranja obvestil in dokaznih predmetov** o tem kaznivem dejanju (te razloge v nadaljevnaju imenujem pridržalni razlogi). Ob tej dikciji je treba opozoriti še na dejstvo, da morajo obstajati razlogi, zaradi katerih bo pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve odredila pridržanje po ZKP za točno določeno in konkretno kaznivo dejanje, za katero obstajajo razlogi za sum, da ga je storila določena oseba in ne zaradi nekega nedoločenega števila kaznivih dejanj, ki naj bi bila šele odkrita s t. i. operativno obdelavo.

Enako kot je vseboval 196. člen »starega ZKP«, vsebuje tudi novi ZKP enake **priporne razloge**, ki morajo biti podani (vsaj eden izmed njih), da je pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve upravičena odrediti pridržanje. Razumljivo je, da je pri drugi točki fakultativnega razloga izpuščeno določilo, ki opravičuje pripor, če posebne okoliščine kažejo, da bo oseba ovirala preiskavo s tem, da bo vplivala na priče, udeležence in pri-

²⁸ ZKP, člen 157/1.

²⁹ Prav tam, člen 157/2.

krivalce. V predhodnem postopku še nimamo faze preiskave, zato je pravno formalno še nimamo prič. Poleg tega ta razlog očitno odpade tudi zaradi tega, ker bi skoraj v istem času moralo potekati tudi zasliševanje teh oseb, tega preiskovalnega dejanja pa organi za notranje zadeve pred uvedbo preiskave ne morejo opravljati.³⁰ V primeru, da ta razlog obstaja, pa morajo organi za notranje zadeve takšnega osumljenca brez odlašanja odvesti preiskovalnemu sodniku, ki se bo odločil, ali bo odredil pripor ali ne in ali bo istočasno zaslišal tudi priče, udeležence, prikrivalce.

Kljub temu pa se nam nehote zastavlja vprašanje, ali si pridržalni razlog preverjanje alibija, zaradi česar lahko organi za notranje zadeve odredijo pridržanje in izključitev pripornega razloga vplivanja na priče, udeležence in prikrivalce, nista v kontradiktornosti. Preverjanje alibija namreč v praksi pomeni onemogočanje stika (vpliva) osumljenca s pričami, udeleženci, prikrivalci in drugimi osebami, ki so kakorkoli povezane s kaznivim dejanjem.

3.3.2. Seznanitev s pravico do molka, pravne pomoči zagovornika in obveščanja najbližjih

Novi ZKP povzema določilo o t. i. »pravici do prvega kontakta«, ki ga je uzakonil že Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o notranjih zadevah iz leta 1989.³¹ Določa, da mora biti oseba, ki ji je vzeta prostost, takoj obveščena o razlogih za odvzem prostosti v materinem jeziku ali v jeziku, ki ga razume.³² Nadalje mora biti takoj obveščena o tem:

- da ni dolžna ničesar izjaviti,
- da ima pravico do takojšnje pravne pomoči zagovornika, ki si ga svobodno izbere,
- da ima pravico, da zahteva, da se o odvzemu prostosti obvesti njene najbližje.

Pridržana oseba mora torej biti seznanjena o razlogih za odvzem prostosti in o vseh treh pravicah v materinem jeziku ali v jeziku, ki ga razume. V dvomu ali pridržana oseba razume jezik, s katerim komunicira pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve ali ne, je priporočljivo, da se pooblaščen uradna oseba vseeno odloči za prevajalca. To bo sicer dodatno otežilo, zapletlo in zavleklo postopek, vendar je treba zakonsko določilo, ki ga navsezadnje določa tudi Ustava Republike Slovenije,³³ dosledno spoštovati.

³⁰ Zobec Živko... str. 418.

³¹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o notranjih zadevah, Ur. list RS, št. 21/89.

³² ZKP, člen 4.

³³ Ustava RS, člen 19.

Če oseba, ki ji je odvzeta prostost, zahteva pomoč zagovornika, mora pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve, odložiti do prihoda zagovornika, vsa dejanja, razen tistih, ki bi jih bilo nevarno odlašati. Odlog lahko traja najdlje dve uri od tedaj, ko je bila pridržanemu (osebi, ki ji je vzeta prostost) dana možnost, da obvesti zagovornika.

Na policijskih enotah so seznanjeni advokati, ki jih lahko pridržani svobodno izbere in pokliče. Koliko telefonskih klicov ima pridržani na voljo, ZKP ne določa (npr. v nekaterih ameriških državah ima aretirani na voljo le en telefonski klic), zato velja, da je pridržanemu treba omogočiti stik z zagovornikom ne glede na število telefonskih klicov. V praksi se namreč dogaja, kar velja predvsem pri policijskih pridržanih do izstreznitve po določenih Zakona o prekršku,³⁴ da poklicani odvetnik, ko po »barvi« glasu ugotovi »klientovo« vinjenost, odkloni zahtevo po pravni pomoči.

Pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve je dolžna obvestiti svojce (zakonodajalec uporablja izraz »najbližje«) vselej, kadar tako zahteva pridržani. To bo ponavadi omogočeno pridržani osebi, da stori sama po telefonu, če to ni mogoče, pa je treba obveščanje opraviti prek policijske patrulje. V primeru, da prebiva pridržani izven »postajnega« območja, se za obveščanje zaprosi ustrezno policijsko enoto.

Čas trajanja pridržanja je v primerjavi s »starim« ZKP skrajšan s treh dni na osemindeset ur. Pomeni, da morajo organi za notranje zadeve postopati hitro in učinkovito, da v tem razmeroma kratkem času zberejo vsa potrebna obvestila, ugotovijo pomembna dejstva in okoliščine ter zberejo dokaze, ki so potrebni za nadaljnji postopek. Ob predpostavki, da ima pridržani v tem času pravico, da zahteva zagovornika in prevajalca, če ne razume jezika, v katerem teče postopek, bo marsikdaj treba pohiteti, da bo primer v tem času lahko zaključen.

Zakonodajalec določa, da pridržanje lahko traja največ osemindeset ur, kar pomeni, da ni nujno, da bo vselej trajalo tako dolgo. To bo še posebej pomembno v primeru, ko bo prenehal katerikoli od razlogov za pridržanje (npr. pridržanje je bilo odrejeno zaradi pripornega razloga begosumnosti in pridržalnega razloga ugotovitve istovetnosti, po nekaj urah pa je bila istovetnost pridržanega ugotovljena). V takšnih primerih bo treba pridržanega takoj izpustiti ali pa ga nemudoma privedi preiskovalnemu sodniku, če so seveda še priporni razlogi za to. Zato je priporočljivo, da se pridržanje veže na več

³⁴ Zakon o prekrških, Ur. list SRS, št. 25/83, člen 108/2.

pripornih in pridržalnih razlogov, seveda če so ti v konkretnem primeru podani.

Po izteku zakonsko določenega roka osemindeset ur lahko nastopijo naslednje okoliščine:

— pridržana oseba **se privede** k pristojnemu preiskovalnemu sodniku, ker še vedno obstajajo priporni razlogi, javnemu tožilcu pa pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve dostavi kazensko ovadbo (poročilo) zoper pridržanega (osumljenca);

— pridržana oseba **se izpusti** na prostost, saj ni več pripornih razlogov, javnemu tožilcu pa se dostavi **kazenska ovadba**, saj je bil dognan utemeljen sum, da je pridržana oseba storila kaznivo dejanje;

— pridržana oseba **se izpusti** na prostost takoj, ko ni več pripornih ali pridržalnih razlogov oziroma, če po zaključku »operativne obdelave« pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve ugotovi, da ne obstaja utemeljen sum, da je pridržana oseba storila kaznivo dejanje;

V tretjenavedenem primeru bi lahko imela pridržana oseba pravico do denarne odškodnine zaradi neupravičenega odvzema prostosti.³⁵

3.3.4. Odločba o pridržanju

Pooblaščen uradna oseba, ki je odredila pridržanje, mora o odreditvi pridržanja izdati pisni akt — **odločbo**. Tudi po »prejšnjem« ZKP je morala pooblaščen uradna oseba, ki je odredila t. i. »policijski pripor«, izdati pisni akt, ki pa je imel enak naziv kot akt, ki ga je izdal preiskovalni sodnik. To je bil pisni sklep.

Vendar za razliko od prejšnje ureditve, »novi« ZKP ne predpisuje obligatorne izdaje odločbe. Dolžnost, da se pridržanega v pisni obliki obvesti o odvzemu prostosti je predpisana samo v primeru, da traja pridržanje **več kot šest ur**.

Vsebine odločbe o pridržanju zakonodajalec ni opredelil natančneje. Odločba bo prav gotovo morala vsebovati naslednje temeljne sestavine:

- identifikacijske podatke o pridržani osebi,
- kaznivo dejanje ali kazniva dejanja, katerih storitve je pridržani osumljen,
- zakonite priporne in pridržane razloge,
- kratko obrazložitev, v kateri morata biti priporni in pridržalni razlog posebej razložena,
- pouk o pravici do pritožbe,
- uradni pečat in podpis pooblaščen uradne osebe organa za notranje zadeve, ki pridržanje odreja.

Pravico odrejanja pridržanja prav gotovo ne bodo imele vse pooblaščen uradne osebe ONZ (čeprav ZKP tega ne »limitira«), temveč po interni hierarhič-

ni ureditvi v ONZ najverjetneje le vodje sektorja ali vodje uradov kriminalistične službe.

Največ pozornosti pri vsebinskem oblikovanju odločbe bo treba nameniti **utemeljitvi** pripornih in pridržalnih razlogov. Utemeljitev namreč naj ne bi predstavljalo citiranje zakonskega besedila in zakonske podlage za pridržanje, temveč navajanje konkretnih dejstev in okoliščin, na katere se opira zakonitost razlogov za odreditev pridržanja. V primeru, da bo obrazložitev pavšalna, slaba in šibka, tvega pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve, ki je odredila pridržanje, da bo izvenrazpravni senat, ki odloča o pritožbi pridržanega, pridržanje odpravil, saj ne bo imel na voljo elementov za ugotovitev zakonitosti odrejenega pridržanja.

Zakonodajalčevo dikcijo, da je treba izdati odločbo samo v primeru, da traja pridržanje dlje kot šest ur, pa seveda ne smemo razumeti v tem smislu, da bo v vsakem primeru šele po šestih urah pridržani obveščen s pisno odločbo o odvzemu prostosti. Dolžnost ustnega obveščanja o odvzemu prostosti in razlogih je namreč takojšnja, pomeni ob prijetju, pisna pa takoj, ko pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve ugotovi, da bo potrebno pridržanje daljše od šestih ur.

3.3.5. Pravica do pritožbe

Pisno odločbo z utemeljitvenimi razlogi za odvzem prostosti mora pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve, v primeru, da traja pridržanje dlje kot šest ur, izročiti pridržani osebi. Zoper to odločbo ima pridržana oseba pravico do pritožbe, dokler traja pridržanje. Morebitna pritožba pa ne zadrži ukrepa odvzema prostosti.³⁶

Takoj se nam postavi vprašanje, ali se lahko pridržana oseba pritoži le zoper pridržanja, za katerega je bila izdana odločba, ali tudi zoper ukrep pridržanja, ki je trajalo manj kot šest ur in za katero posebna odločba ni bila izdana. ZKP je pri tem vprašanju jasen. Pridržana oseba se lahko pritoži le zoper izdano odločbo. Zoper pridržanje, kjer posebna odločba ni bila izdana, tudi ni posebne pritožbe. Prizadeti se lahko pritoži le neposredno predstojniku organa za notranje zadeve, kjer bo pritožba obravnavana v okviru internega postopka razreševanja pritožb, ali pa se pritoži preiskovalnemu sodniku ali javnemu tožilcu.

O pritožbi zoper odločbo o pridržanju odloča izvenrazpravni senat okrožnega sodišča v sestavi treh sodnikov.³⁷ Senat mora o pritožbi odločiti v roku osemindesetih ur. Enako določilo je vseboval

³⁶ ZKP, člen 156/7.

³⁷ ZKP, člen 25/6.

³⁵ Smiselno glej člen 542 ZKP.

tudi »prejšnji« ZKP, zatorej je ostalo odprto vprašanje **smiselnosti pritožbe**. V času, ki je na voljo senatu, da odloči o utemeljenosti pritožbe, bo ponavadi pridržanje že odpravljeno, oziroma se bo zanj iztekel zakonski rok, zato ga tudi v primeru upravičene pritožbe ne bo mogoče odpraviti.

3.3.6. Zoper koga pridržanje ni dovoljeno

Določene osebe so izvzete iz kazenskopravne jurisdikcije. Nekatere v celoti, druge le deloma. Imuniteto, kot s tujko imenujemo to izvzetost, je potrebno upoštevati tudi pri ukrepu odvzema prostosti, ki ga opravijo organi za notranje zadeve.

Diplomatski predstavniki tujih držav so osebe, ki so absolutno zavarovane z imuniteto, zato pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve v nobenem primeru ne more zoper takega predstavnika odrediti pridržanja.

Poslansko imuniteto uživajo poslanci državnega zbora in svetniki državnega zbora. Le-ti niso kazensko odgovorni za mnenje ali glas, ki so ga izrekli na sejah državnega zbora, državnega sveta ali njunih delovnih teles. Poleg tega pa zoper poslanca ali svetnika ni mogoče odrediti pridržanja (ukrepa odvzema prostosti), če se sklicuje na imuniteto, razen, če je bil zaloten pri kaznivem dejanju, za katero je predpisana kazen zapora nad pet let. Vendar pa lahko državni zbor oziroma državni svet prizna imuniteto tudi poslancu, ki se nanjo ni skliceval, ali je bil zaloten pri kaznivem dejanju, za katerega je predpisana kazen zapora nad pet let.

Omejeno imuniteto uživajo tudi **sodniki**. Ustava namreč določa, da ni mogoče nikogar, ki sodeluje pri sojenju, klicati na odgovornost za mnenje, ki ga je dal pri odločanju na sodišču. Sodnik ne sme biti priprt (analogno temu tudi pridržan — pripomba pisca), niti ne sme biti brez dovoljenja državnega zbora zopet njega začetni kazenski postopek, če je osumljen kaznivega dejanja pri opravljanju sodniške funkcije.³⁸ Enako imuniteto uživajo tudi **odvetniki**, ki ne smejo biti priprti v postopku (analogno temu tudi pridržani — op. pisca), ki je uveden proti njim zaradi suma storitve kaznivega dejanja pri dajanju

pravne pomoči, brez poprejšnjega dovoljenja senata treh sodnikov sodišča, pri katerem teče postopek.

Še vedno pa je odprto vprašanje, ali lahko pooblaščen uradna oseba organa za notranje zadeve odredi pridržanje v predkazenskem postopku zoper **mladoletnika**, torej osebo, ki še ni dopolnila osemnajst let starosti. Mnenja pravnih teoretikov so različna, od tega, da je pripor (pridržanje) izjemen represivni ukrep, ki ga lahko dovoli samo sodnik za mladoletnike, do tega, da veljajo določila o t. i. »policijskem priporu« tudi za mladoletnika, saj jih ZKP nikjer ne razveljavlja.

ZAKJUČEK

Policijsko pridržanje je v predkazenskem postopku prav gotovo institut, ki je potreben za policijsko delo. To se kaže posebno v primerih, ko je potrebna hitra, intenzivna in relativno daljši čas trajajoča operativna dejavnost. Učinkovitost preiskovanja kaznivih dejanj in prijemanje njihovih storilcev, bi lahko občutno trpela, če policija ne bi imela tega pooblastila.

Ob tem pa se je treba dosledno držati omejitev, ki jih predpisujejo tako ratificirane konvencije kot ustava ter Zakon o kazenskem postopku. Policijsko pridržanje nikakor ne more postati nadomestek za pripor, ki bi ga moral odrediti preiskovalni sodnik. Da je bilo v preteklosti tako nam kažejo statistični podatki, iz katerih lahko razberemo, da so npr. leta 1984 organi za notranje zadeve odredili kar 31,8% vseh priporov (sodišče le 68,2%), kar drugače povedano pomeni, da je od desetih priporov sodišče odredilo sedem, organi za notranje zadeve pa kar tri.³⁹ Ta delež se je v prihodnjih letih še povečeval na račun organov za notranje zadeve.³⁹

Novi ZKP je nekdanji »policijski pripor« ne samo terminološko preimenoval v pridržanje, temveč je ta institut tudi v vsebinskem pogledu predrugačil. Z novo ureditvijo je bilo razčiščeno mnogo dvomov in nejasnosti, ki so se porajale pri prejšnji ureditvi tega instituta, nekatere pa so žal še ostale.

³⁹ Podrobnejša analiza je razvidna iz diplomske naloge Marijana Kagra z naslovom Pripor po členu 196 ZKP, VŠNZ, 1984.

³⁸ Ustava RS, člen 134.

LITERATURA:

- Brinc, F.: **Načrt protokola k Evropski konvenciji o človekovih pravicah o nekaterih dodatnih pravicah oseb, ki jim je vzeta prostost**, Revija za kriminalistiko in kriminologijo, izdaja MNZ R Slovenije, št. 3/94, str. 269—277.
- Kager, M.: Pripor po 196. členu ZKP. Diplomaska naloga, VSNZ 1984.
- Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin**. Ur. list RS, št. 33/94.
- Simović, N. M.: »Pritvor u krivičnom postupku«. Ocena knjige Draga Radulovića, Priručnik za stručno obrazovanje radnika unutrašnjih poslova, izdal MUP Hrvatske, 5/90, str. 415—421.
- Ustava Republike Slovenije, Ur. list RS, št. 33/91.
- Vasiljević Tihomir, **Sistem krivičnog procesnog prava**, drugo izmenjeno i dopunjeno izdanje, izdal Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd 1964.
- Zakon o kazenskem postopku**, Ur. list RS, št. 63/94.
- Zakon o kazenskem postopku**, Ur. list SFRJ, št. 36/77 v zvezi s 4. členom Ustavnega zakona za izvedbo Ustave RS (Ur. list RS 33/91).
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakonika o kazenskem postopku**, Ur. list SFRJ, št. 6/73.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakonika o kazenskem postopku**, Ur. list SFRJ, št. 23/67.
- Zakonik o kazenskem postopku**, Ur. list FLRJ, št. 40/53.
- Zakon kazenskem postopku**, Ur. list FLRJ, št. 97/48.
- Zakon o prekrških**, Ur. list SRS, št. 25/83.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o notranjih zadevah**, Ur. list RS, št. 21/89.
- Zobec, Ž.: **Komentar ZKP s sodno prakso**. ČGP Delo, TOZD Gospodarski vestnik, Ljubljana 1985.

Police detention

Miroslav Žaberl, Senior Counsellor, Ministry of Internal Affairs of the Republic of Slovenia, Štefanova 2, 61000 Ljubljana, Slovenia

The article highlights some of the dimensions and problems of deprivation of liberty in criminal proceedings. The author restricts himself to the problem of police detention or detention during the pretrial process. In addition to the historical development of this institution in Yugoslav post-war criminal procedural law, the paper also defines the essential differences between regulations on this institution according to the Law on

Criminal Procedure of 1977 and in the Law on Criminal Procedure of 1994 which is currently in force.

Kew words: personal freedom, deprivation of liberty, pretrial detention, police detention, grounds for detention, pretrial detainees' rights, court order, complaint, immunity.

UDC 343.126